

ลิขสิทธิ์ : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปี : 2566
ชื่อเรื่อง : จัดทำรายงานเพื่อแสดงการเปรียบเทียบผลกระทบทางสังคมในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพื้นที่เป้าหมาย
เมือง : กรุงเทพฯ
ภาษา : ไทย
สถานที่พิมพ์ : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นักวิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ คงมาลัย
บทคัดย่อ :

กิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) หรือ วิสาหกิจเพื่อสังคม ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมปี 2562 หมายถึง รูปแบบองค์กรที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือการบริการโดยมีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาสังคมเป็นเป้าหมายหลักของกิจการ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากิจการเพื่อสังคมมุ่งเน้นการสร้างผลกระทบทางสังคมที่เป็นประโยชน์ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกิจการต้องมีการวัดผลการดำเนินงานในรูปแบบการประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment) ด้วย

ในปัจจุบันการประเมินผลกระทบทางสังคมสามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีอาจจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม วิธีการประเมินเหล่านั้นมีส่วนที่คล้ายกันคือมุ่งเน้นการประเมินผลเพื่อให้แน่ใจว่าผลกระทบทางสังคมที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายเป็นผลมาจากการดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคมอย่างแท้จริง ทั้งนี้การประเมินผลดังกล่าวอาจอยู่ในรูปแบบการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมายโดยเปรียบเทียบช่วงเวลาก่อนและหลังการเข้าไปดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคมนั้น และอีกส่วนหนึ่งอาจเป็นการประเมินผลโดยเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมายกับกลุ่มประชากรกลุ่มอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย แต่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตการดำเนินงานของกิจการเพื่อสังคมนั้น

โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นกิจการเพื่อสังคมที่สร้างผลกระทบทางสังคมที่เป็นประโยชน์ให้แก่กลุ่มประชากรในพื้นที่ของโครงการฯ มาอย่างยาวนานกว่า 30 ปี โครงการฯ ได้มีการประเมินผลกระทบทางสังคมอย่างต่อเนื่องและมีรายงานแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าประชากรในพื้นที่โครงการฯ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม โดยเปรียบเทียบในช่วงก่อนและหลังการเข้าไปดำเนินงานของโครงการฯ เพื่อให้การประเมินผลกระทบทางสังคมมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการประเมินผลเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรในพื้นที่อื่น

ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรในพื้นที่โครงการ คือ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานของโครงการฯ สร้างผลกระทบทางสังคมที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

โครงการพัฒนาอยดุงฯ ได้พัฒนารอบประเมินผลกระทบทางสังคม ตามกรอบ 3S Model โดยมีตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการพัฒนา ซึ่งคัดเลือกแล้วทั้งหมด 25 ตัวชี้วัด กระจายอยู่ในการพัฒนาชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นอยู่รอด (Survival) พอเพียง (Sufficiency) และยั่งยืน (Sustainability) ครอบคลุมมิติการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ซึ่งผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากการดำเนินงานของโครงการพัฒนาอยดุงฯ ครอบคลุมทั้ง 25 ตัวชี้วัดใน 3 ระยะการพัฒนา ทุกตัวชี้วัดปรากฏผลชัดเจนครอบคลุมในพื้นที่ส่วนใหญ่ ยกเว้นเพียง 2 ตัวชี้วัด ที่ยังอยู่ในระยะของการเริ่มต้น ได้แก่ ปริมาณมวลชีวภาพของต้นไม้ในพื้นที่ป่า (EN3) ปริมาณรอยเท้านิเวศ (Ecological Footprint) (EN4) ในขณะที่ตำบลแม่สลองในมีความชัดเจนของการพัฒนาในระดับอยู่รอด ครอบคลุม 9 ตัวชี้วัด อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในระดับพอเพียงและยั่งยืนพบว่าการริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ไปพอสมควร แต่ยังไม่ปรากฏผลกระทบที่เห็นเด่นชัด

Copyright : Mae Fah Luang Foundation
Year : 2023
Title : Project of Social Impacts Comparison Report in the Area of Doi Tung
(Implementation Site) Development Project and Target Area
City : Bangkok
Language : Thai
Publisher : Thammasat University Research and Consultancy Institute
Researcher : Associate Professor Dr. Orpan Khongmalai
Abstract :

A Social Enterprise, according to the definition in the Social Enterprise Promotion Act 2019, refers to an organizational form that engages in the production, distribution, or provision of goods or services with the primary objective of addressing social problems. Therefore, it can be said that social enterprises focus on creating beneficial social impacts for target groups. Consequently, social enterprises are required to measure their operational performance through Social Impact Assessment.

Currently, there are various methods to assess social impact, each with its own specific details. However, these evaluation methods share a common focus on assessing the outcomes to ensure that the beneficial social impacts for the target group result from the genuine operations of the social enterprise. This assessment can take the form of evaluating changes in the economic, social, and environmental aspects of the target group, comparing the period before and after the implementation of the social enterprise's operations. Another approach may involve comparing the economic, social, and environmental conditions of the target group with similar populations that are not directly affected by the operations of the social enterprise.

The Doi Tung Development Project is a long-standing social enterprise that has been creating beneficial social impacts for the population in the project area for over 30 years, initiated by the Royal Initiative. The project has undergone continuous social impact assessments and has clear reports demonstrating the improved well-being of the population in the project area in terms of economic, social, and environmental aspects. These assessments compare the conditions before and after the implementation of the project's operations to ensure a clearer evaluation of the social impacts. Additionally, comparative

assessments have been conducted with populations in other areas that have similar characteristics to the population in the project area, specifically in Mae Salong Subdistrict, Mae Fa Luang District, Chiang Rai Province. These assessments aim to ensure that the operations of the project truly create beneficial social impacts for the target group.

The Doi Tung Development Project has developed a social impact assessment framework based on the 3S Model, incorporating important indicators for development. A total of 25 key indicators have been selected, distributed across various stages of development, including Survival, Sufficiency, and Sustainability. These indicators cover dimensions of economic development, social and cultural aspects, and the environment. The social impacts resulting from the operations of the Doi Tung Development Project cover all 25 indicators across the three development stages. The majority of the indicators show clear and comprehensive results within the project area, except for two indicators that are still in the initial stage. These indicators are the biomass of trees in the forest area (EN3) and the ecological footprint (EN4). While Mae Salong Subdistrict demonstrates clear development at the survival level, covering nine indicators. However, it is found that development at the sufficiency and sustainability levels is characterized by ongoing activities but without prominently visible impacts.